

τρεύουν όπου θέλουν. Κι όλα όσα ἔλεγες ἐσὺ γιὰ ἐκείνους, τὰ λέω ἐγὼ τώρα γι' αὐτοὺς ἐδῶ, τοὺς δίκαιους. Καὶ γιὰ τοὺς ἄδικους πάλι θὰ πῶ ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτούς, ἀκόμη κι ἂν δὲν ἀποκαλυφθοῦν ὅσο εἶναι νέοι, ὅμως στὸ τέλος τῆς πορείας τοὺς ξεσκαπάζονται καὶ ἐξευτελίζονται· καὶ σὰν γεράσουν τοὺς φέρονται μὲ τρόπο ἐλεεινὸ ξένοι [e] καὶ συμπολίτες, τοὺς μαστιγώνουν, τοὺς κάνουν νὰ ὑποφέρουν ὅσα ἐσύ, σωστὰ λέγοντας, τὰ χαρακτηρισες ὡς ὠμά —ὅλα αὐτὰ νὰ φανταστεῖς πὼς τὰ ἔχεις ἀκούσει καὶ ἀπὸ ἐμένα, ὅτι τὰ ὑφίστανται. Ἀλλά, ὅπως εἶπα, δὲς ἂν θὰ τὸ ὑπομείνεις.

Ἀσφαλῶς καὶ θὰ ὑπομείνω, εἶπε· σωστὰ πράγματα λές.

Τὰ βραβεῖα ἐπομένως, εἶπα ἐγώ, οἱ ἀνταμοιβές καὶ τὰ δῶρα ποὺ παίρνει στὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του ὁ δίκαιος ἀπὸ θεοὺς [614a] κι ἀπὸ ἀνθρώπους, πέρα ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ ποὺ τοῦ πρόσφερε αὐτὴ καθεαυτὴν ἢ δικαιοσύνη, θὰ εἶναι τέτοιου εἴδους.

Καὶ θὰ ἔναι, εἶπε, πολὺ ὁμορφα πράγματα καὶ οἴγουρα.

Αὐτὰ ὥστόσο, εἶπα ἐγώ, δὲν εἶναι *τίποτα*, οὔτε ὡς πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, μπροστὰ σ' ἐκεῖνα ποὺ περιμένουν τὸν καθένα ἀπὸ τοὺς δύο, ὅταν πεθάνει. Κι αὐτὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ ἀκούσουν, ὥστε καὶ ὁ δίκαιος καὶ ὁ ἄδικος νὰ πάρουν ἀπὸ τὴ συζήτηση ὅλα ὅσα ἐπιβάλλεται νὰ ἀκούσει καθενας τους.

[b] Λέγε τα, τότε, εἶπε· γιατί δὲν ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα πράγματα ποὺ θὰ τὰ ἀκουγα μὲ περισσότερὴ εὐχαρίστηση.

Μὴν περιμένεις, εἶπα ἐγώ, νὰ σοῦ πῶ κανένα μακρόσυρτο παραμῦθι σὰν τοῦ Ἀλκίνοου, θὰ σοῦ πῶ τὸ παραμῦθι ἐνὸς γενναίου ἀνθρώπου, τοῦ Ἡρός, τοῦ γιοῦ τοῦ Ἀρμένιου, ἀπὸ τὸ γένος τῶν Παμφύλων. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς σκοτώθηκε στὸν πόλεμο, κι ὅταν τὴ δέκατη μέρα σήκωσαν τοὺς νεκρούς, σὲ ἀποσύνθεση πιά, αὐτὸν τὸν βρῆκαν ἄθικτο· τὸν πῆγαν στὸν τόπο του γιὰ νὰ τὸν θάψουν, καὶ τὴ δωδέκατη μέρα ἀπὸ τὸ θάνατό του, ἐκεῖ ποὺ τὸν εἶχαν ἐπάνω στὴν πυρά, αὐτὸς ξαναζωντάνεψε καί, γυρίζοντας πάλι στὴ ζωὴ, ἀνιστοροῦσε ὅσα εἶχε δεῖ ἐκεῖ. Εἶπε ὅτι σὰν βγῆκε ἡ ψυχὴ του, πορεύτηκε [c] μὲ ἄλλους πολλοὺς κι ἔφθασαν σ' ἓνα τόπο δαμονικό, ὅπου ὑπῆρχαν δυὸ ἀνοίγματα τῆς γῆς, δίπλα-δίπλα τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο, καὶ ἀπέναντί τους ἀπάνω στὸν οὐρανὸ ἄλλα δύο. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ κάθονταν δικαστές, οἱ ὁποῖοι κάθε φορὰ ποὺ τελείωναν τὴ δίκη, τοὺς μὲν δίκαιους τοὺς πρόσταζαν νὰ ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο ποὺ ἔβγαζε πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ πάνω μέσα ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, ἀφοῦ προηγουμένως τοὺς κρεμοῦσαν στὸ στήθος σημάδια τῆς ἀπό-

φρασης πού είχαν βγάλει, ενώ τους άδικους τους έστελναν από τὸ δρόμο πού ἦταν στὰ ἄριστερὰ καὶ ὀδηγοῦσε πρὸς τὰ κάτω· εἶχαν κι αὐτοί, κρεμασμένα πίσω τους, σημάδια γιὰ ὅλα ὅσα [d] ἔπραξαν. Ὅταν παρουσιάστηκε κι αὐτὸς στοὺς δικαστές, τοῦ εἶπαν ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνει ἀγγελιαφόρος καὶ νὰ πεῖ στοὺς ἀνθρώπους τί συνέβαινε ἐκεῖ, καὶ τοῦ ἔδωσαν τὴν ἐντολὴ νὰ ἀκούει καὶ νὰ κοιτάει μὲ προσοχὴ τὰ πάντα σ' ἐκεῖνο τὸν τόπο. Εἶδε ἔτσι ἐκεῖ τὶς ψυχὲς πού ἔφευγαν μέσα ἀπὸ τὰ δύο ἀνοίγματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἀφοῦ πιά εἶχαν κριθεῖ, ἐνῶ στὰ δύο ἄλλα ἀνοίγματα ἔβλεπε ἄλλες ψυχές, ἀπὸ τὸ ἓνα νὰ ἀνεβαίνουν, φεύγοντας ἀπὸ τὴ γῆ λερωμένες καὶ βουτηγμένες στὴ σκόνη, κι ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄλλες ψυχὲς νὰ κατεβαίνουν ἀπὸ τὸν [e] οὐρανὸ καθαρές. Καὶ οἱ ψυχὲς πού ἔφθαναν κάθε φορὰ ἔδιναν τὴν ἐντύπωση πὼς ἔρχονταν ἀπὸ δρόμο μακρινό, καὶ μὲ εὐχαρίστηση τραβοῦσαν κατὰ τὸ λιβάδι κι ἐκεῖ κατασκήνωναν, ὅπως σ' ἓνα πανηγύρι, καὶ χαιρετιοῦνταν ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ὅσες γνωρίζονταν, κι αὐτὲς πού ἔρχονταν ἀπὸ τὴ γῆ ζητοῦσαν νὰ μάθουν ἀπὸ τὶς ἄλλες γιὰ τὰ πράγματα ἐκεῖ, κι ἐκεῖνες πάλι πού ἔρχονταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ρωτοῦσαν τὶς ἄλλες γιὰ τὰ δικὰ τους. Κι ἀνιστοροῦσαν οἱ μὲν στὶς δέ, ἄλλες [615a] κλαίγοντας καὶ ὀδυρόμενες, καθὼς ξαναθυμοῦνταν ὅσα εἶδαν καὶ ἔπαθαν στὴν πορεία τους κάτω ἀπὸ τὴ γῆ —κι ἡ πορεία αὐτὴ εἶχε κρατήσῃ χίλια χρόνια—, κι οἱ ἄλλες πάλι πού ἔφθαναν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ διηγοῦνταν ὅσα εὐχάριστα δοκίμασαν ἐκεῖ καὶ τὴν ἄφατη ὁμορφιὰ πού εἶχαν ἀντικρῦσει. Ἦταν πολλὰ πράγματα, Γλαύκων, καὶ θὰ 'παιρνε χρόνον πολὺ νὰ τὰ διηγηθεῖ κανεὶς· τὸ πιὸ σπουδαῖο ὅμως πού εἶπε εἶναι μ' ἓνα λόγο τοῦτο. Γιὰ ὅσες ἀδικίες διέπραξαν, καθέννας τους, καὶ γιὰ ὅσους ἀδίκησαν πλήρωσαν γιὰ ὅλα μὲ τὴν τιμωρία πού ἔπρεπε, δέκα φορές γιὰ τὸ καθένα —πάει νὰ πεῖ, γιὰ κάθε ἓκατὸ χρόνια, [b] γιατί τόσο εἶναι τὸ διάστημα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς—, ὥστε τὸ τίμημα πού κατέβαλαν νὰ εἶναι δεκαπλάσιο ἀπὸ τὸ ἀδίκημα. Ἄν κάποιος, λ.χ., ἔγιναν ἡ αἰτία γιὰ τὸ θάνατο πολλῶν ἀνθρώπων, εἴτε ἐπειδὴ πρόδωσαν πολίτευες ἢ στρατόπεδα εἴτε πάλι ἐπειδὴ εἶχαν ρίξει ἀνθρώπους στὴ σκλαβιά ἢ ἦσαν συνένοχοι γιὰ κάποια ἄλλη δυστυχία, γιὰ ὅλα αὐτά, ἔλεγε, πλήρωναν μὲ δεκαπλάσια ὀδύνη τὸ κάθε τους κρίμα, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἂν εἶχαν κάνει κάποιες καλοσύνες κι εἶχαν φανεῖ δίκαιοι καὶ γεμάτοι σεβασμὸ ἀπέναντι στοὺς θεοὺς, ἔπαιρναν μὲ τὴν ἴδια ἀναλογία [c] τὴν ἀνταμοιβή τους. Ἐλεγε ἐπίσης κάτι ἄλλα γιὰ ὅσους πέθαναν μόλις γεννήθηκαν καὶ γιὰ ὅσους ἔζησαν λίγο, ἀλλὰ δὲν ἀξίζει νὰ ἀναφερθοῦμε σ' αὐτά. Καὶ γιὰ τὴν ἀσέβεια ἢ τὸ σεβασμὸ ἀπέναντι στοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γονεῖς καθὼς καὶ γιὰ ὅσους σκότωσαν

μέ τὰ ἴδια τους τὰ χέρια οἱ ἀντίστοιχες πληρωμές, ἔλεγε, εἶναι ἀκόμη πιὸ μεγάλες.

Ἦλεγε μάλιστα πὼς *μπροστά του* κάποιος ρωτοῦσε κάποιον ἄλλο ποῦ ἦταν ὁ πολὺς Ἀρδιαῖος. Ὁ Ἀρδιαῖος αὐτὸς ὑπῆρξε τύραννος σὲ μιὰ πόλη τῆς Παμφυλίας, πᾶνε χίλια χρόνια ἀπὸ τότε· εἶχε σκοτώσει τὸν γέροντα πατέρα του [d] καὶ τὸν μεγαλύτερο ἀδελφό του κι εἶχε διαπράξει, ὅπως ἔλεγαν, καὶ ἄλλα πολλὰ ἀνοσιουργήματα. Εἶπε λοιπὸν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ποῦ ρωτήθηκε ἀπάντησε πὼς «Δὲν ἔχει ἔλθει ὁ Ἀρδιαῖος κι οὔτε πρόκειται νὰ ἔλθει. Γιατὶ πραγματικὰ ἦταν κι αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ φοβερά πράγματα ποῦ εἶδαμε. Ἐκεῖ ποῦ εἴμαστε κοντὰ στὸ στόμιο ἔτοιμοι νὰ βοῦμε ἀπάνω, καὶ τὰ παθήματά μας ὅλα εἶχαν πάρει τέλος, τὸν εἶδαμε ξαφνικὰ αὐτὸν καὶ μερικὸς ἄλλους ποῦ οἱ περισσότεροί τους ὑπῆρξαν τύραννοι· ἦσαν ἐπίσης μαζί τους καὶ ὀρισμένοι ἰδιῶτες, ἀπὸ αὐτοὺς [e] ποῦ εἶχαν διαπράξει μεγάλα ἀνομήματα. Φαντάζονταν ὅτι θὰ ἀνέβαιναν πιά κι αὐτοί, τὸ στόμιο ὅμως δὲν τοὺς δεχόταν ἀλλὰ μούγκριζε κάθε φορὰ ποῦ κάποιος ἀπὸ ἑκείνους τοὺς ἔτσι ἀθεράπευτα ἀχρεῖους ἢ ἀπὸ ὅσους δὲν εἶχαν τιμωρηθεῖ ἀρκούντως γιὰ τὰ κριμάτά τους ἐπιχειροῦσε νὰ βγεῖ ἐπάνω. Ἐκεῖ πιά, εἶπε, ἄνδρες ἀγριῶποι ποῦ φάνταζαν σὰν γλῶσσες φωτιᾶς καὶ στέκονταν πλάι στὸ ἄνοιγμα, ἀκούγοντας τὸ μουγκρητό, ἄλλους μὲν τοὺς ἔπιαναν καὶ τοὺς τραβοῦσαν, τὸν Ἀρδιαῖο ὅμως καὶ μερικὸς ἄλλους, ἀφοῦ τοὺς ἔδεσαν [616a] χειροπόδαρα, μαζί καὶ τὸ κεφάλι, τοὺς ἔβαλαν κατάχαμα καὶ τοὺς ἔγδαραν, ἔπειτα τοὺς τράβηξαν ἔξω ἀπὸ τὸ δρόμο, στὸ πλάι, σέρνοντάς τους ἀπάνω σὲ ἀσπαλάθους, κι ἐξηγοῦσαν κάθε φορὰ στοὺς περαστικὸς γιατί τὸ ἔκαναν αὐτὸ καὶ ὅτι τοὺς πηγαιναν νὰ τοὺς ρίξουν στὸν Τάρταρο». Κι ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καὶ κάθε λογῆς φόβους ποῦ ἔχαν δοκιμάσει, ὁ μεγαλύτερος, εἶπε, ἦταν μήπως κι ἀκουγόταν ἐκεῖνο τὸ μουγκρητό τὴν ὥρα ποῦ καθένας τους θὰ προσπαθοῦσε νὰ βγεῖ, κι ἦταν μεγάλη ἢ χαρὰ νὰ ἔναι τὸ μουγκρητό σταματημένο καθὼς θὰ ἀνέβαιναν ἐπάνω. Αὐτὲς περὶπου, εἶπε, ἦσαν οἱ ποινὲς καὶ οἱ τιμωρίες, [b] κι οἱ ἀνταμοιβὲς πάλι ἀνάλογες. Ὅταν οἱ ὁμάδες, καθεμιά χωριστά, συμπλήρωναν ἑπτὰ ἡμέρες παραμονῆς στὸ λιβάδι, ὑποχρεωτικὰ τὴν ὄγδοη ἡμέρα σηκώνονταν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ξεκινοῦσαν μιὰ πορεία, καὶ τὴν τέταρτη ἡμέρα ἔφθαναν σ' ἓνα σημεῖο ἀπ' ὅπου ἀντίκρυζαν νὰ ἀπλώνεται ἀπὸ ψηλὰ ἓνα φῶς ἴσιο σὰν κολόνα, τὸ ὁποῖο διαπερνοῦσε ὅλο τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ, φῶς ποῦ ἔμοιαζε μὲ τὸ οὐράνιο τόξο, μόνον ποῦ ἦταν πιὸ λαμπερὸ καὶ πιὸ καθαρὸ. Σ' αὐτὸ τὸ φῶς ἔφθασαν ὕστερα ἀπὸ μιᾶς μέρας δρόμο, κι ἐκεῖ, [c] καταμεσῆς στὸ φῶς, εἶδαν νὰ ἔναι τεντωμέ-

νες από τὸν οὐρανὸ οἱ ἄκρες τῶν δεσμῶν ποὺ τὸν συγκρατοῦν. Γιατὶ τοῦτο τὸ φῶς εἶναι ὁ συνεκτικὸς δεσμὸς τοῦ οὐρανοῦ —κάτι σὰν τὰ ὑποζώματα στὶς τριήρεις—, αὐτὸ ποὺ συγκρατεῖ ὅλη τὴν περιστροφικὴ κίνησή του, κι ἀπὸ τὶς ἄκρες τοῦ δεσμοῦ εἶναι σφιχτὰ στερεωμένο τὸ ἀδράχτι τῆς Ἀνάγκης, αὐτὸ ποὺ προκαλεῖ ὅλες τὶς περιστροφικὲς κινήσεις. Τὸ ἀδράχτι εἶχε στέλεχος κι ἀγκίστρι ἀπὸ μέταλλο σκληρό, ἐνῶ τὸ σφοντύλι του ἦταν ἐν μέρει ἀπὸ τὸ ἴδιο σκληρὸ μέταλλο [d] κι ἐν μέρει ἀπὸ ἄλλα ὕλικά. Κι ὅσο γιὰ τὸ σφοντύλι ἦταν περίπου ὡς ἐξῆς: Εἶχε τὸ σχῆμα ποὺ ἔχουν καὶ τὰ δικὰ μας σφοντύλια, ἀπ' ὅτι ἔλεγε ὅμως πρέπει νὰ τὸ φανταστοῦμε πῶς ἦταν σὰν νὰ εἶχαν περάσει καὶ τοποθετήσῃ μέσα σὲ ἓνα μεγάλο σφοντύλι, κοῖλο καὶ ἐντελῶς κουφωμένο, ἓνα ἄλλο ὅμοιο ἀλλὰ μικρότερο, ποὺ ταίριαζε ἀκριβῶς, σὰν τοὺς κádους ποὺ χωροῦν ἀκριβῶς ὁ ἓνας μέσα στὸν ἄλλο, καὶ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἓνας τρίτος κι ἓνας τέταρτος κι ἄλλοι τέσσερις ἀκόμη. Γιατὶ, ὅπως ἔλεγε, συνολικὰ τὰ σφοντύλια ἦσαν ὀκτώ, τοποθετημένα τὸ ἓνα μέσα στὸ ἄλλο, ἔτσι ποὺ τὰ χεῖλη τους [e] νὰ δείχνουν ἀπὸ πάνω σὰν κύκλος, σχηματίζοντας ἓνα σφοντύλι μὲ μιὰ συνεχὴ ἐπιφάνεια γύρω στὸ στέλεχος τῆς ρόκας· αὐτὴ πάλι περνοῦσε μέσα κι ἀπὸ τὸ ὀγδοο σφοντύλι κι ἔβγαине ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά. Τὸ πρῶτο καὶ ἐξωτερικὸ σφοντύλι σχημάτιζε μὲ τὰ χεῖλη του τὸν πιὸ πλατὺ κύκλο, ἀκολουθοῦσε ὁ κύκλος τοῦ ἔκτου σφοντυλιοῦ, τρίτος σὲ πλάτος ἦταν ὁ κύκλος τοῦ τέταρτου, τέταρτος τοῦ ὀγδόου, πέμπτος ὁ κύκλος τοῦ ἑβδόμου, ἕκτος τοῦ πέμπτου, ἑβδομος τοῦ τρίτου, ὀγδοος, τέλος, σὲ πλάτος ἦταν ὁ κύκλος ποὺ σχημάτιζε τὸ δεῦτερο σφοντύλι. Ὁ κύκλος τοῦ πρώτου σὲ μέγεθος σφοντυλιοῦ ἦταν ποικιλόχρωμος, τοῦ ἑβδόμου ἦταν ὁ πιὸ λαμπερός, [617a] τοῦ ὀγδόου ὁ κύκλος παίρνει τὸ χρῶμα του ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ σκορπáει ἐπάνω του ὁ κύκλος τοῦ ἑβδόμου, τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ πέμπτου οἱ κύκλοι ἔχουν παραπλήσια χρῶματα ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλο, ὁ τρίτος ἔχει τὸ πιὸ λευκὸ χρῶμα, ὁ τέταρτος ἓνα χρῶμα πρὸς τὸ κοκκινωπὸ, ἐνῶ δευτέρος σὲ λευκότητα ἐρχόταν ὁ ἕκτος κύκλος. Καθὼς, τώρα, τὸ ἀδράχτι περιστρέφεται, κινεῖται κυκλικὰ ὁλόκληρο, πάντα μὲ τὴν ἴδια φορὰ, ὅμως μέσα στὴ γενικὴ περιφορὰ τοῦ ὅλου οἱ ἑπτὰ ἐσωτερικοὶ κύκλοι περιστρέφονται μὲ βραδὺ ρυθμὸ πρὸς τὴν ἀντίθετη διεύθυνση ἀπ' ὅτι τὸ ὅλο, καὶ ἀπὸ αὐτοὺς πιὸ γρήγορα, ἔλεγε, κινεῖται ὁ ὀγδοος, ἀκολουθοῦν ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα, [b] πηγαίνοντας μαζί, ὁ ἑβδομος, ὁ ἕκτος καὶ ὁ πέμπτος· τρίτος ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα μὲ τὴν ὁποία ἐκτελοῦσε τὴν περιστροφή του ἦταν, ὅπως τοὺς φάνηκε, ὁ τέταρτος κύκλος, τέταρτος ὁ τρίτος καὶ πέμπτος ὁ δεῦτερος. Γιὰ τὸ ἀδράχτι ἔλεγε ὅτι περιστρε-

φόταν πάνω στα γόνατα της Ἀνάγκης. Ἐπάνω σὲ κάθε κύκλο του στεκόταν ἀπὸ μιὰ Σειρήνα ποὺ γύριζε κι αὐτὴ μαζί, βγάζοντας ἀπὸ μέσα της ἕναν ἦχο, μιὰ μουσικὴ νότα· κι ἀπὸ ὅλες τὶς νότες, ποὺ ἦσαν ὁκτώ, σχηματιζόταν ἕνα ἁρμονικὸ ταίριασμα. Καὶ ὑπῆρχαν ἄλλες τρεῖς καθισμένες [e] γύρω-γύρω σὲ ἴσες ἀποστάσεις, καθεμιὰ σ' ἕνα θρόνο, θυγατέρες τῆς Ἀνάγκης, Μοῖρες, ντυμένες στὰ ἄσπρα, φορώντας στὸ κεφάλι στέμμα, ἡ Λάχεση, ἡ Κλωθώ, ἡ Ἄτροπος, καὶ τραγουδοῦσαν πάνω στὴ μελωδία τῶν Σειρήνων, ἡ Λάχεση τὰ περασμένα, ἡ Κλωθώ τὰ τωρινά, ἡ Ἄτροπος τὰ μελλούμενα. Κι ἡ Κλωθώ, ἀγγίζοντας ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μὲ τὸ δεξί της χέρι τὸ ἀδράχτι στὸ ἐξωτερικὸ χεῖλος του, βοηθοῦσε στὴν περιστροφή, ἐνῶ ἡ Ἄτροπος, μὲ τὸ ἀριστερὸ της χέρι, ἔκανε τὸ ἴδιο γιὰ τὶς ἐσωτερικὲς περιστροφές· ἡ Λάχεση πάλι, [d] πότε μὲ τὸ ἕνα καὶ πότε μὲ τὸ ἄλλο χέρι βοηθοῦσε ἄλλοτε τὴν ἐξωτερικὴ κι ἄλλοτε τὶς ἐσωτερικὲς περιστροφές. Αὐτοὶ λοιπόν, ὅπως ἔλεγε, σὰν ἐφθασαν ἐκεῖ, ἔπρεπε ὑποχρεωτικὰ νὰ πᾶνε στὴ Λάχεση. Καὶ τότε ἕνας προφήτης, ἀφοῦ πρῶτα τοὺς ἔβαλε νὰ παραταχθοῦν μὲ τάξη, πῆρε ἔπειτα ἀπὸ τὰ γόνατα τῆς Λάχεσης κλήρους καὶ παραδείγματα βίων κι ἀνεβαίνοντας σ' ἕνα ψηλὸ βῆμα φώναξε: «Τῆς κόρης Λάχεσης, θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, εἶναι τοῦτος ὁ λόγος. Ψυχὲς τῆς μιᾶς ἡμέρας, ἀρχίζει γιὰ τὸ θνητὸ γένος ἄλλος ἕνας κύκλος μὲ κατάληξη τὸ θάνατο. [e] Δὲν θὰ σᾶς πάρει μὲ κλῆρο κάποιος δαίμονας, θὰ τὸν διαλέξετε ἐσεῖς τὸ δαίμονα. Ὅποιοι νὰ λάχει ὁ πρῶτος κλῆρος, αὐτὸς πρῶτος νὰ διαλέξει τὴ ζωὴ ποὺ ἀναγκαστικὰ θὰ ζήσει. Δὲν ἔχει δεσπότη ἡ ἀρετὴ· ἀνάλογα ἂν τὴν τιμᾷ κανεὶς ἢ τὴν περιφρονεῖ, θὰ 'ναι καὶ πιὸ μεγάλο ἢ πιὸ μικρὸ τὸ μερικὸ του ἐπάνω της. Ἡ εὐθύνη εἶναι αὐτουνοῦ ποὺ διαλέγει· ὁ θεὸς δὲν ἔχει ἐνοχλή».

Σὰν τὰ 'πε αὐτὰ ἔριξε τοὺς κλήρους κι ὁ καθένας ἔπαιρνε αὐτὸν ποὺ ἔπεσε δίπλα του, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἥρα, γιὰτὶ ὁ κήρυκας δὲν τοῦ τὸ ἐπέτρεψε. Καὶ παίρνοντας καθένας τὸν κλῆρο του ἔβλεπε μὲ ποιὰ σειρὰ θὰ διάλεγε. [618a] Ἀμέσως μετὰ ἄπλωσε μπροστά τους, καταγῆς, τὰ παραδείγματα τῶν βίων, πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅσους ἦσαν ἐκεῖ. Κι ἦσαν δείγματα κάθε λογῆς· βίοι ὅλων τῶν ζώων καὶ βέβαια ὅλοι οἱ τρόποι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἀνάμεσά τους ὑπῆρχαν παραδείγματα ἀπὸ τυραννίδες, ἐν μέρει ἀπὸ αὐτὲς ποὺ δὲν τελειώνουν ποτέ, ἐν μέρει ἀπὸ αὐτὲς ποὺ κάποια στιγμή πέφτουν καὶ καταλήγουν στὴ φτώχεια, τὴν ἐξορία καὶ τὴ ζήτηνιά. Ὑπῆρχαν ἀκόμη βίοι ἀνθρώπων ξακουστῶν γιὰ τὴ μορφὴ, τὸ κάλλος καὶ τὴν ἄλλη δύναμη [b] καὶ μαχητικότητα τους ἢ πάλι γιὰ τὴν καταγωγὴ καὶ τὶς ἀρετὲς τῶν προγόνων τους, κι

ἀκόμη παραδείγματα ἀνθρώπων ἄσημων ὡς πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα —ἐπίσης βίοι γυναικῶν. Κάποιος σταθερὸς καθορισμὸς τῶν ψυχῶν δὲν ὑπῆρχε γιατί κατανάγκη καθεμιά τους γίνεται διαφορετικὴ ἀνάλογα μὲ τὸ βίο ποὺ διάλεξε· τὰ ἄλλα ὅμως εἶχαν ἀναμιχτεῖ μεταξὺ τους καὶ μὲ τὸν πλοῦτο καὶ τὴ φτώχεια, κάποια ἄλλα μὲ ἀρρώστιες καὶ ὑγεία, ὀρισμένα ἄλλα πάλι μὲ ἐνδιάμεσες καταστάσεις. Κι ἐδῶ, καθὼς φαίνεται, ἀγαπητέ μου Γλαῦκων, εἶναι ὅλος ὁ κίνδυνος γιὰ τὸν ἄνθρωπο, καὶ γι' αὐτὸν τὸ λόγο [c] πρέπει νὰ φροντίσουμε πρωτίστως καὶ κυρίως μὲ ποιὸν τρόπο καθένας μας, ἀφήνοντας κατὰ μέρος κάθε ἄλλο μάθημα, θὰ ἐπιδιώξει μὲ ζῆλο νὰ προσοικειωθεῖ τούτῃ τῇ μάθησιν μήπως μπορέσει πούθενά νὰ ἀντιληφθεῖ καὶ νὰ βρεῖ ποιὸς θὰ τοῦ δώσει τὴ δύναμιν καὶ τὴ γνώσιν νὰ διακρίνει τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ στὴ ζωῇ, ὥστε νὰ διαλέγει πάντα κατὰ τὸ δυνατόν τὸ καλύτερο. Νὰ ἀναστοχάζεται ὅλα ὅσα εἶπαμε ὡς τώρα, εἴτε συνδυάζοντας τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο εἴτε καὶ τὸ καθένα χωριστά, γιὰ νὰ ἀξιολογήσῃ τὴν ἐπίδρασίν τους στὴν ἀρετὴ τοῦ βίου καὶ νὰ κατανοήσῃ ἔτσι ποιές εἶναι οἱ κακὲς ἢ οἱ ἀγαθὲς συνέπειες τῆς ὁμορφιάς, [d] ἂν συγκερασθεῖ μὲ τὴ φτώχεια ἢ μὲ τὸν πλοῦτο καὶ μὲ αὐτὴν ἢ τὴν ἄλλην ψυχικὴ διάθεσιν· νὰ δεῖ τὴν εὐγενικὴ καὶ τὴν ταπεινὴ καταγωγὴν, τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν καὶ τὰ ἀξιώματα, τίς σωματικὲς δυνάμεις καὶ τὴν ἀνημπορίαν τοῦ σώματος, τὴν εὐχέρεια μὲ τὴν ὁποία μαθαίνει κανεὶς ἢ τὴν ἀκαταλληλότητά του γιὰ μάθησιν, καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπὸ τὴ φύσιν βαλμένα στὴν ψυχὴ ἢ εἶναι ἐπίκτητα, νὰ δεῖ ποιές ἐπιπτώσεις ἔχουν, ὅταν ἀναμιχθοῦν τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο, ἔτσι ὥστε, ἀφοῦ τὰ λογαριάσει ὅλα, νὰ μπορεῖ, ἔχοντας στραμμένο τὸ βλέμμα του στὴ φύσιν τῆς ψυχῆς, νὰ κάνει τὴν ἐπιλογὴν του, ποιὸς εἶναι ὁ χειρότερος καὶ ποιὸς ὁ καλύτερος [e] βίος, χαρακτηρίζοντας ὡς χειρότερο τὸ βίο ὁ ὁποῖος θὰ κάνει τὴν ψυχὴν πιὸ ἄδικη καὶ ὡς καλύτερο ἐκείνον ποὺ θὰ τὴν κάνει πιὸ δίκαιη. Ὅλα τὰ ἄλλα θὰ τὸν ἀφήσουν ἀδιάφορο. Γιατὶ ἐμεῖς τὸ ἔχουμε δεῖ ὅτι καὶ γιὰ τούτῃ τῇ ζωῇ καὶ γιὰ τὴν ἄλλην αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ στέρεη ἐπιλογὴ. [619a] Καὶ παίρνοντας κανεὶς τὸ δρόμον γιὰ τὸν Ἄλλο Κόσμον πρέπει τὴν πίστη αὐτὴν νὰ τὴν ἔχει μέσα του στερεὴ σὰν ἀπὸ διαμάντι, ὥστε νὰ μπορέσῃ καὶ ἐκεῖ νὰ μὴ θαμπωθεῖ ἀπὸ πλοῦτην καὶ ἄλλα τέτοια κακά, καὶ νὰ μὴν ξεπέσει σὲ τυραννικὲς καὶ ἄλλες παρόμοιες πράξεις, προκαλώντας πολλὰ καὶ ἀνεπανόρθωτα δεινά. Καὶ γιὰ νὰ μὴν πάθει καὶ ὁ ἴδιος ἀκόμη μεγαλύτερα παθήματα ἄλλα νὰ μάθει σὲ τέτοια πράγματα νὰ διαλέγει πάντα μιὰ ζωὴ μεσότητος ἀποφεύγοντας τίς ὑπερβολὰς πρὸς τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλην πλευρὰν, τόσο σὲ τούτῃ ἐδῶ τῇ ζωῇ ὅσο, κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ

σὲ ὁλόκληρη τὴ μέλλουσα. Γιατὶ ἔτσι [b] ὁ ἄνθρωπος γίνεται τρισευτυχισμένος.

Καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο λοιπόν, καθὼς ἀφηγεῖτο ὁ ἀγγελιαφόρος ἀπὸ τὸν Ἄλλο Κόσμο, εἶπε ὁ προφήτης τοῦτα τὰ λόγια: «Ἀκόμη καὶ σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ παρουσιαστῇ τελευταῖος, ἂν κάνει τὴν ἐπιλογὴ του μὲ λογισμό καὶ γνώση, καὶ ζήσει μὲ αὐστηρότητα, τοῦ ἐπιφυλάσσεται μιὰ ζωὴ ἀνεκτὴ, ὄχι κακὴ. Μή-τε λοιπόν ὁ πρῶτος ποὺ θὰ διαλέξει νὰ ἔναι ἀνέμελος μήτε ὁ τελευταῖος νὰ χάνει τὸ κουράγιο του».

Ὑστερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ προφήτη, προχώρησε ἐκεῖνος ποὺ εἶχε τραβήξει τὸν πρῶτο κληρο καί, σύμφωνα μὲ τὴ διήγηση τοῦ Ἡρός, διάλεξε ἀμέσως τὴ μεγαλύτερη τυραννία, καὶ ἀπὸ τὴν ἀφροσύνη καὶ τὴν ἀπληστία του δὲν τὴν διάλεξε ἔχοντας προηγουμένως ἐξετάσει προσεκτικὰ τὰ πάντα, ἀλλὰ [c] τοῦ διέφυγε ὅτι στὴν τυραννία ἐκείνη, μέσα στ' ἄλλα κακουργήματα, τοῦ ἦταν γραπτὸ νὰ φάει καὶ τὰ ἴδια του τὰ παιδιά. Ἔτσι, ὅταν κάθισε νὰ τὸ σκεφτεῖ μὲ τὴν ἡσυχία του, χτυπιόταν καὶ ὀδυρόταν γιὰ τὴν ἐπιλογὴ του, μὴ δίνοντας βάση στὰ λόγια ποὺ εἶχε πεῖ πρῶτύτερα ὁ προφήτης· γιατί ἀντὶ νὰ τὰ βάζει μὲ τὸν ἑαυτὸ του γιὰ τὴ συμφορὰ αὐτή, ἔριχνε τὴν εὐθύνη στὴν τύχη καὶ στοὺς δαίμονες καὶ σὲ ὅποιονδήποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του. Κι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦταν ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἔρχονταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, καὶ τὴν προηγούμενη ζωὴ του τὴν εἶχε ζήσει σὲ μιὰ κοινωνία ὀργανωμένη καλὰ, καὶ εἶχε γευτεῖ τὴν ἀρετὴ ἀπὸ συνήθεια, [d] καὶ ὄχι μὲ τὴν παρέμβαση τῆς φιλοσοφίας. Μιλώντας γενικὰ πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ἀνάμεσα σ' ἐκείνους ποὺ πιάνονταν στὰ δίχτυα τέτοιων συμφορῶν δὲν ἦσαν οἱ λιγότεροι ὅσοι ἔφθαναν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ δὲν ἦσαν μαθημένοι νὰ ὑποφέρουν. Ἀπεναντίας, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἔρχονταν ἀπὸ τὴ γῆ, οἱ περισσότεροι, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἴδιοι εἶχαν ὑποφέρει καὶ ἄλλους εἶχαν δεῖ νὰ ὑποφέρουν, δὲν ἔκαναν βεβαιωμένα τὴν ἐκλογὴ τους. Γι' αὐτὸν τὸ λόγο, καὶ ἐπειδὴ τύχαινε ἔτσι ὁ κληρὸς, στίς πιὸ πολλές ἀπὸ τίς ψυχὲς συνέβαινε μιὰ ἐναλλαγὴ κακῶν καὶ καλῶν. Διότι ἂν κάποιος, κάθε φορὰ ποὺ ἔρχεται στὴ ζωὴ, φιλοσοφεῖ σὲ τοῦτο τὸν κόσμον πάντοτε σωστά, [e] καὶ ἂν ὁ κληρὸς ποὺ τοῦ πέφτει γιὰ τὴν ἐκλογὴ δὲν εἶναι ἀνάμεσα στοὺς τελευταίους, τότε, μὲ βάση τὰ μηνύματα ποὺ ἔρχονται ἀπὸ ἐκεῖνο τὸν κόσμον, φαίνεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὄχι μόνον θὰ ζήσει εὐτυχισμένος σὲ τούτῃ τὴ ζωὴ ἀλλὰ καὶ ἡ πορεία του ἀπὸ ἐδῶ στὸν Ἄλλο Κόσμον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πάλι πρὸς τὰ ἐδῶ δὲν θὰ εἶναι μέσα ἀπὸ γήινο καὶ κακοτράχαλο δρόμον ἀλλὰ ἀπὸ δρόμον ὁμαλὸ καὶ οὐράνιο.

Ἄξιζε λοιπόν, ἔλεγε, νὰ δεῖ κανεὶς αὐτὸ τὸ θέαμα, πῶς μιὰ-μιὰ [620a] οἱ ψυχὲς διάλεγαν τὸν τρόπο τῆς ζωῆς τους· ἦταν ἓνα θέαμα θλιβερὸ καὶ συνάμα γελοῖο καὶ ἐκπληκτικό. Γιατὶ τὶς περισσότερες φορὲς ἡ ἐπιλογὴ γινόταν μὲ βάση τὶς συνήθειες τῆς προγενέστερης ζωῆς. Ἔλεγε, ἔτσι, ὅτι εἶδε τὴν ψυχὴ πού κάποτε ἦταν τοῦ Ὀρφεία νὰ διαλέγει τὴ ζωὴ ἐνὸς κύκνου, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ μῖσος τῆς γιὰ τὸ γυναικεῖο φύλο, ἀφοῦ *ἐκείνες* εἶχαν προκαλέσει τὸ θάνατό του, δὲν ἤθελε νὰ γεννηθεῖ ἀπὸ μιὰ γυναίκα. Εἶδε τὴν ψυχὴ τοῦ Θαμύρου νὰ διαλέγει τὴ ζωὴ ἐνὸς ἀηδονιοῦ· εἶδε ἓναν κύκνο νὰ διαλέγει, ἀλλάζοντας, τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ ἴδιο νὰ κάνουν καὶ ἄλλα μουσικὰ πλάσματα. [b] Μιὰ ψυχὴ πού τῆς ἔλαχε ὁ εἰκοστός κλῆρος διάλεξε τὴ ζωὴ λιονταριοῦ· ἦταν ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντα, τοῦ γιοῦ τοῦ Τελαμώνα, καὶ δὲν ἤθελε νὰ γίνῃ ἀνθρώπος, γιατί θυμόταν τὴν κρίση γιὰ τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέα. Στὴ σειρὰ ἔπειτα ἦλθε ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονα· ἀπὸ μῖσος κι αὐτὴ στοὺς ἀνθρώπους, γιὰ ὅσα εἶχε ὑποφέρει, ἄλλαξε καὶ διάλεξε ζωὴ ἀετοῦ. Κάπου στὴ μέση ἦλθε ἡ σειρὰ τῆς Ἀταλάντης κι ἡ ψυχὴ τῆς, σὰν εἶδε τὶς μεγάλες τιμὲς ἐνὸς ἀθλητῆ, δὲν μπόρεσε νὰ τὶς προσπεράσει, καὶ τὶς πῆρε. Ἔπειτα [c] ἀπὸ αὐτὴν εἶδε τὴν ψυχὴ τοῦ Ἐπειοῦ, τοῦ γιοῦ τοῦ Πανοπέα, νὰ μπαίνει στὴ φύση μιᾶς ἄξιας καὶ ἐπιτήδειας γυναίκας· μακριά, ἀνάμεσα στὶς τελευταῖες, εἶδε, ἔλεγε, τοῦ γελωτοποιοῦ Θερόσιτη τὴν ψυχὴ νὰ παίρνει τὸ σχῆμα ἐνὸς πιθήκου. Ἡ τύχη τό ῥερε νὰ πάει τοῦ Ὀδυσσέα ἡ ψυχὴ νὰ διαλέξει τελευταία ἀπ' ὅλες· θυμόταν τί βάσανα εἶχε περάσει, γι' αὐτὸ κάθε φιλοδοξία τῆς εἶχε ξεθυμάνει καὶ περιφερόταν ὥρα πολλὴ ψάχνοντας γιὰ μιὰ ζωὴ ἀπλοῦ ἀνθρώπου μακριὰ ἀπὸ ἀξιώματα καὶ μπελάδες· μὲ δυσκολία μεγάλη βρῆκε σὲ κάποια γωνιά, παρατημένη [d] ἀπὸ τοὺς ἄλλους, μιὰ τέτοια ζωὴ, καὶ μόλις τὴν εἶδε, ἔσκυψε καὶ τὴν πῆρε μὲ χαρὰ λέγοντας ὅτι τὸ ἴδιο θὰ ἔκανε κι ἂν θὰ τῆς τύχαινε νὰ διάλεγε πρώτη. Ὅμοίως τὰ ἄλλα ζῶα: Κάποια ἔμπαιναν σὲ ἀνθρώπους, κάποια ἄλλα ἄλλαν μεταξὺ τους ζωὴ, τὰ ἄδικα πηγαινάν σὲ ἄγρια ζῶα, τὰ δίκαια σὲ ἡμερα, καὶ γίνονταν ὅλες οἱ δυνατὲς ἀναμίξεις.

Ὅταν λοιπόν ὅλες οἱ ψυχὲς εἶχαν διαλέξει τὶς ζωὲς τους μὲ τὴ σειρὰ πού ὀριζε ὁ κλῆρος τους, πῆγαν μπροστὰ στὴ Λάχηση. Κι ἐκείνη ἔδινε στὴν καθεμιὰ τὸ δαίμονα πού ἡ ἴδια ἡ ψυχὴ εἶχε ἐπιλέξει, γιὰ νὰ τὴν συνοδεύει ὡς φύλακας [e] στὴ ζωὴ καὶ νὰ ἐκπληρῶνει τὶς ἐπιλογές τῆς. Αὐτὸς ὁ δαίμονας ὀδηγοῦσε τὴν ψυχὴ πρῶτα στὴν Κλωθώ, γιὰ νὰ ἐπικυρώσει μὲ τὸ χέρι τῆς καὶ μὲ μιὰ περιστροφὴ τοῦ ἀδραχτιοῦ τὴ μοίρα πού εἶχε διαλέξει ἡ ψυχὴ κατὰ τὴ σειρὰ πού τῆς ἔλαχε· κι ἀφοῦ αὐτὴ ἄγγιζε τὸ ἀδράχτι, τὴν ἔφερνε ἀμέσως

μετά ἐκεῖ πού ἔγνεθε ἡ Ἄτροπος, κάνοντας ἔτσι ἀμετάστροφα ὅσα εἶχε κλώσει ἡ Κλωθώ. Κι ἀπὸ 'κεῖ, χωρὶς νὰ γυρίζει πιά κανεὶς νὰ κοιτάξει πίσω, πηγαινάν καὶ περνοῦσαν κάτω ἀπὸ τὸ [621a] θρόνο τῆς Ἀνάγκης, καὶ μόλις περνοῦσαν καὶ οἱ ἄλλοι, ὅλοι μαζί τραβοῦσαν κατὰ τὴν πεδιάδα τῆς Λήθης μέσα σὲ μιὰ φοβερὴ λάβρα πού σοῦ 'φερνε πνίξιμο· γιατί δὲν ὑπάρχουν ἐκεῖ δέντρα κι ὅσα ἄλλα ἀναδίνει ἡ γῆ. Σὰν βράδιασε κατασκήνωσαν στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Ἀμέλητα, πού τὸ νερό του κανένα δοχεῖο δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κρατήσει. Ὅλοι, ὑποχρεωτικά, πίνουν μιὰ ὀρισμένη ποσότητα, μερικοὶ ὅμως δὲν ἔχουν τὴ φρόνηση νὰ κρατηθοῦν καὶ νὰ μὴν πιοῦν περισσότερο· καὶ πίνοντας, [b] ἓνας-ἓνας ξεχνοῦσε τὰ πάντα. Ὅταν κοιμήθηκαν καὶ πιά πῆγε μεσάνυχτα, μιὰ βροντὴ ἀκούστηκε κι ἔγινε σεισμός, καὶ ξαφνικὰ ἄρχισαν ἀπὸ 'κεῖ νὰ πετάγονται πρὸς τὰ πάνω σὰν ἀστροβολίδες ἄλλος ἐδῶ ἄλλος ἄλλοῦ, κατὰ 'κεῖ πού θὰ ἄρχιζαν τὴ νέα ζωὴ τους. Στὸν ἥρα ὅμως ἀπαγορεύτηκε νὰ πιεῖ ἀπὸ αὐτὸ τὸ νερό. Ἀπὸ ποῦ καὶ πῶς ξαναγύρισε στὸ σῶμα του δὲν τὸ ἤξερε, εἶπε, ἀλλὰ ξαφνικά, ἀνοίγοντας τὰ μάτια του, εἶδε πῶς ἦταν πρῶι καὶ πῶς ἦταν ξαπλωμένος ἀπάνω στὴν πυρρά.

Κι ἔτσι, Γλαύκων, ἡ ἱστορία αὐτὴ διασώθηκε καὶ δὲν χάθηκε, [c] καὶ θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς σώσει κι ἐμᾶς, ἂν τὴν πιστέψουμε, καὶ θὰ διαβοῦμε τότε καλὰ τὸ ποτάμι τῆς Λησμονιᾶς καὶ δὲν θὰ λερωθεῖ ἡ ψυχὴ μας. Ἄν ἀκολουθήσουμε λοιπὸν τὴ συμβουλὴ μου καὶ παραδεχθοῦμε ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη κι ὅτι ἔχει τὴ δύναμη νὰ σηκώνει ὅλα τὰ ἄσχημα ἀλλὰ κι ὅλα τὰ καλὰ πράγματα, δὲν θὰ ξεφύγουμε ποτὲ ἀπὸ τὸ δρόμο πού ὁδηγεῖ πρὸς τὰ πάνω καὶ θὰ ἀκολουθοῦμε μὲ κάθε τρόπο τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴ φρόνηση, ὥστε νὰ εἴμαστε καὶ μεταξὺ μας καὶ μὲ τοὺς θεοὺς φίλοι, ὅσο θὰ ὑπάρχουμε πάνω στὴ γῆ, ἀλλὰ καὶ ἔπειτα, ὅταν [d] θὰ λάβουμε τὴν ἀνταμοιβή μας, σὰν ἀθλητὲς πού νίκησαν καὶ δέχονται ἀπὸ παντοῦ τὰ ἑπαθλά τους καὶ ἐδῶ καὶ στὴ χιλιόχρονη πορεία πού ἀνιστορήσαμε — νὰ εὐτυχοῦμε.